

Toimintasuunnitelma 2015

Maatiainen ry - Det lantliga kulturarvet (jatkossa *Maatiainen*) on yleishyödyllinen yhdistys, jonka pyrkimyksenä on säilyttää ja edistää kulttuurikasvien ja kotieläinten lajinsisäistä monimuotoisuutta sekä kulttuuriympäristöjen monimuotoisuutta sekä levittää alan osaamista ja käytännön taitoja. *Maatiainen* kokoaa jäsenikseen kulttuurikasveja, maatiaiseläimistä sekä perinnemaisemista kiinnostuneita henkilöitä. *Maatiaisen* toiminnassa on kolme pääaluetta: maatiaiskasvit, maatiaiseläimet ja perinnemaisemat. *Maatiainen* on ylläpitämässä perinnetaitojen säilymistä. Yhdistys on perustettu vuonna 1989.

1. VARSINAINEN TOIMINTA

1.1. Toimisto ja sen hoito

Maatiaisen toimisto on osoitteessa **Stenbäckinkatu 8 A 48, myymälä 2, 00250 Helsinki. Vuokrasopimus** on voimassa toistaiseksi.

Maatiaisen osa-aikaisena toiminnanjohtajana työskentelee **Maija Manninen. Anja Alanko** toimii konsultoivan asiantuntijan roolissa. Mahdollisuuksien mukaan työllistetään harjoittelijoita, ja tal-koolaiset ovat suurena apuna. Toimistoa ja myymälää pidetään auki ainakin keskiviikkoisin ja tors- taisin kello 12–18, mahdollisuuksien mukaan ja erityisesti huhti-toukokuussa enemmänkin. Tutki- taan mahdollista lauantaiaukioloa kiireisimmällä kevätkaudella vapaaehtoisin voimin. Toimistossa hoidetaan yhdistyksen jokapäiväisiä töitä, yhdistyksen hallintoa, tiedotusta, jäsenasioita, kursseja, tapahtumia sekä myydään siemeniä, kirjoja ja kortteja.

Toimisto on kokoontumispaikka yhdistyksen hallitukselle sekä toimintaryhmille, ja siellä järjeste- tään monipuolisia tapahtumia. Perustetaan toimistoryhmä, joka auttaa toimiston ja myymälän toi- minnassa ja kehittämisessä, erityisesti kiireisellä kevätkaudella. Järjestetään toimistoryhmän jäsenil- le koulutusta yhdessä messu- ja näyttelytyöryhmän kanssa maaliskuussa. Toimistoa vuokrataan kokouspaikaksi ja sen osia toimistotilaksi samanmielisille yhdistyksille, kuten *Ympäristö- ja kulut- tajapoliittiselle yhdistykselle*.

1.2. Maatiainen-lehti, -kirja, verkkosivut ja esite

Jäsenlehti *Maatiainen* ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jäseniä aktivoidaan osallistumaan lehden tekoon ja käyttämään lehteä monipuolisesti. Paikallis- ja toimintaryhmille sekä jäsenille varataan palstati- laa. Lehden päätoimittajana toimii **Susan Wilander**. Lehdellä on toimitusneuvosto jäseninään pää- toimittaja Susan Wilander, **Anja Alanko, Vuokko Coco, Maija Manninen, Henrietta Pitkänen, Timo Rantakaulio Tarja Suksi ja Riku Cajander**. Sen kutsuu koolle Susan Wilander. Julkaistaan lehdessä tietoa maatiaisruuasta sekä ruokaohjeita. Lehdessä pyritään esittelemään vanhoja ja uusia kasvimaasadon säilytys- ja säilöntätapoja. Lehteen pyritään saamaan entistä enemmän jäsenten omia niksejä. Maatiainen-lehteä myydään *Akateemisessa Kirjakaupassa*. Lehdessä on tilaa myös jäsenten pienilmoituksille.

Suunnitteilla on Maatiainen-lehdessä ilmestyneiden kautta aikojen parhaiden artikkeleiden kokoa- minen, joka mahdollisesti julkaistaan, jos työhön saadaan rahoitusta.

Maatiaisella on verkkosivut, Facebook-sivut ja keskusteleva Facebook-ryhmä. Tiedotuksen apuna toimii yhdistyksen julkaisema Maatiaisien esite, on jossa myös lyhyt ruotsinkielinen osuus. Laaditaan myös englannin ja/tai venäjänkielinen esite.

1.3. Siementoiminta ja vuoden 2015 maatiaiskasvi

Arvokkaiden kasvikantojen siemenet ovat keskeinen osa ympäristömme geeniperintöä. Yhdistyksen siementoiminnalla turvataan osaltaan viherympäristömme, koriste ja ravintokasvien monimuotoisuuden säilymistä muuttuvissa olosuhteissa. Siementoimintaa ja -välitystä kehitetään pitkäjänteisesti.

Siementen käsittelyn päävastuu on toimintavuonna 2015 **Pirkko Kukkolalla**, joka hoitaa siemenpakkaamaa. Vuoden 2015 siemenluettelo julkaistaan Maatiainen-lehden 1/2015 yhteydessä. Luettelon painopiste on vanhoissa kasvikannoissa ja -lajikkeissa. Hankitaan siemenvalikoimaan lisää hyöty- ja maustekasvien vanhoja kantoja ja lajikkeita. Jatketaan yhteistyötä pohjoismaisen geenipankin **NordGenin** ja muissa maissa toimivien *Maatiaista* vastaavien järjestöjen, kuten ruotsalaisen **Sesamin**, itävaltalaisen Noan Arkin (*Arche Noah*) ja virolaisen **Maadjas** -järjestön kanssa. Siemeniä tarjotaan myyntiin museokauppoihin, tapahtumiin, koulutustilaisuuksiin ja messuille eri puolilla Suomea. Siemeniä myyvät myös paikallisryhmien edustajat Pohjois-Karjalassa, Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa. Perustetaan siementen myyntiä varten nettikauppa.

Yhdistys kehittää siemenseoksia, jotka pitävät yllä monimuotoisuutta puutarhassa, sekä siemenseoksia paikallisiin tarpeisiin. Näitä ovat mm. erityiset siemenseokset, joita suosivat linnut, päiväperhoset tai mesipistiäiset. Siementen alkuperä pyritään kirjaamaan entistä paremmin sekä levittämään tätä käytäntöä siementen ostajille. Arvokkaiden siemenkantojen ostajia kannustetaan ylläpitoviljelyyn. Geeniperimän säilyttämisen kannalta tärkeimpien kasvilajien ja lajikkeiden osalta yhdistykselle pyritään saamaan lisää ns. luottosiemenkasvattajia, jolloin säilyttäminen ja lisääminen on entistä varmempaa. Siemenluettelon laatii **Anne Leino**. **Pirkko Kahila** konsultoi tarvittaessa ja oikolukee siemenluettelon.

Elintarviketurvallisuusvirasto EVIRA uudisti Maatiaisien siementen myynti- ja pakkausluvan aikavälille 29.8.2013-28.8.2018. Lupa myönnettiin hakemuksen mukaisesti viljakasveille, nurmi- ja rehu- kasveille, öljy- ja kuitukasveille, vihanneksille, juurikkeille, nurmi- ja nurmikkoseoksille, viljaseoksille sekä perunoille.

Tehdään yhteistyötä Seurasaaren Ystävät ry:n, Puutarhamarttojen sekä Museoviraston kanssa mm. Seurasaaren maatiaispellon viljelyssä. Viljelijät kasvattavat satoa pellossa omaan käyttöönsä sekä tuottavat siementä ja lisäysainesta yhdistyksen myyntiin ja vaihtoon. Pelto toimii myös näytemaana.

Vuoden 2015 maatiaiskasvi on varjolilja. Vuoden maatiaiskasvia tehdään tunnetuksi lehdessä, esitteessä ja tapahtumissa.

1.4. Perinnemaisemat ja -pihat

Kerrotaan lehdessä vuoden 2015 perinnemaisemasta. Kohteeseen kyseisen vuoden kesänä järjestettävästä tutustumisretkestä tiedotetaan lehdessä ja yhdistyksen kotisivuilla. Annetaan paikan ylläpitäjälle tai hoitajalle Maatiaisien perinnemaisemakunniakirja vuonna 2008 alkaneen käytännön mukaan.

Pyydetään jäseniä tekemään ehdotuksia arvokkaista perinnemaisemista vuoden 2016 perinnemaisemakohteeksi. Ohjeet julkaistaan lehdessä ja yhdistyksen kotisivuilla. Valinnasta vastaa hallitus yhdessä perinnemaisemavastaava **Leena Saarion** kanssa, joka esittelee asian.

1.5. Maatiaiseläimet

Hallitus on valinnut sarvekkaan pässin vuoden 2015 maatiaiseläimeksi. Toimintavuoden aikana tehdään eläintä tunnetuksi lehdessä, www-sivuilla ja tapahtumissa. Kannustetaan mahdollisuuksien mukaan ns. Jaalan lampaan säilymistä ja lisäämistä sekä sarvien säilymistä jaalanlampaalla.

Jatketaan yhdistyksen nimissä maatiaisnautojen polveutumistietokannan pitoa nettiosoitteessa maatiainen.fi. Itäsuomenkarjarekisteri on mahdollisimman julkinen ja sitä hoitaa Jarmo Manninen.

Maatiaiseläin-toimintaryhmä pyrkii syventämään ja ylläpitämään yhteyksiä Viron maatiaistahoihin sekä Skandinavian ja Pohjois-Euroopan maatiaiskotieläinyhdistyksiin. Tämän voisi järjestää esim. luomalla yhteisiä keskustelufoorumeja ja järjestämällä molemminpuolisia vierailuja eri kohteisiin. Myös lehtijuttuja yhdistyslehtien kesken voitaisiin vaihtaa (esim. Norjasta voitaisiin kirjoittaa *Maatiainen*-lehden juttuja **Telemark**-karjasta, ja meiltä he saisivat vaihdossa jutun lapinlehmästä jne.). Jatketaan monipuolisten maatiaiseläinartikkeleiden julkaisemista lehdessä.

1.6. Paikallis- ja toimintaryhmät

Pohjois-Karjalan paikallisryhmä (Tuovi Mutanen), **Pirkanmaan paikallisryhmä** (Erkki Lehtimäki) sekä **Turun seudun paikallisryhmä** (Terhi Arell) jatkavat toimintaansa järjestämällä taimivaihtoja, siemenpäiviä ja erilaisia kursseja. Pyritään käynnistämään **Etelä-Savon ja Pohjois-Pohjanmaan paikallisryhmien** toiminta. Kesän kotimaan maatiaismatkan yhteydessä pyritään aktivoimaan **paikallistoimintaa**.

Siemenryhmä jatkaa vuonna 2014 (Pirkko Kukkola, Anne Leino, Anja Alanko, Timo Rantakaulio ja Juhan Savander).

Avoimina toimintaryhminä jatkavat **ruokaryhmä** (Anja Alanko), **taimipäiväryhmä** (Anneli Aurejärvi-Karjalainen) Pirkko Kahila, Minna Kärkkäinen), **näyttelyryhmä** (Maija Manninen), **maatiaiseläin-toimintaryhmä** (Dina Samaletdin, Ilmari Majuri, Laura Murto), **perinnemaisemaryhmä** (Leena Saario, Pentti Alanko). Ne, jotka ovat kiinnostuneita avoimien ryhmien toiminnasta, ovat tervetulleita mukaan. Tarpeen mukaan uusia ryhmiä voidaan perustaa. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan ravintolapäiviin.

1.7. Yhteiskunnallinen toiminta

Yhdistys osallistuu **MMM:n geenivaralautakunnan** työhön: *Maatiaisien* edustajana GEVAssa jatkaa **Timo Rantakaulio** ja varaedustajana . Yhdistys osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun toimialaansa kuuluvissa kysymyksissä. Osallistutaan yleiseurooppalaiseen maatiaisjärjestöjen yhteistyöhön EU säädösten valmistelussa.

Pidetään tarpeen mukaan yhteyttä päättäjiin ja säädösten valmistelijoihin Maa- ja metsätalousministeriössä (MMM) ja Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa (MTT) *Maatiaisien* toimialaan kuuluvissa asioissa. Edistetään maatiiseläinten ja -kasvien hyötykäyttöä arvokkaiden geenivarojen suojelemiseksi, tärkeänä esimerkkinä maatiaishärkäpapujen elintarvikekäyttö. Edistetään erityisesti maatiaishyötykasvien kotitarvekäyttöä.

Yhdistys tarttuu aktiivisesti maatiiseläinrotujen kuten **kyytön ja lapinlehmien, harvinaisten lammaskantojen ja erisukuisen suomenhevosen** säilyttämistä koskeviin ajankohtaisiin kysymyksiin. Huomiota kiinnitetään myös maatiaislampaalla ja naudalla hyvin harvinaisiksi käyneiden sarvien esiintymiseen ja säilymiseen.

1.8. Yhteistyötahot

Maatiainen ry:n läheisiä yhteistyötahoja ovat *Seurasaaren ystävät, Seurasaarisäätiö, Museovirasto, Sommelo ry, Uudenmaan Marttojen Puutarhamartat, Biodynaaminen yhdistys, Ahlmanin ammatitopisto Tampereella, Puutarhanaiset, Metsähallitus, Sarka-maatalousmuseo, Turussa oleva Kuralan Kylämäki -museo, Mehiläishoitajayhdistykset, MTT (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus), Helsingin yliopiston kasvitieteellinen puutarha, Dodo ry, Suomen Kotiseutuliitto, Mustilan ystävät, Suomen kulttuuriperinnön tuki, Luomuliitto, Dendrologian seura, Blomsteroddingens vänner, Hyötykasviyhdistys, Suomen siirtolapuutarhaliitto*. Pyritään luomaan ja ylläpitämään yhteyttä Maaseudun tulevaisuus lehteen.

Tarjotaan siemeniä osana jäsenhankintaa museokauppoihin myyntiin. Tehdään tunnetuksi elävää kulttuuriperintöä esitteleviä museoita lehdessä. Jatketaan yhteistyötä myös *Helsingin yliopiston Viikin laitosten, Helsingin seudun kesäyliopiston, Luomumatkailuyhdistyksen (ECEAT), Ympäristö- ja kuluttajapoliittisen yhdistyksen, Keuruun ekokylän, Mustialan maatalousoppilaitoksen, Elävä maa ry:n ja ProAgrarian* kanssa. Pyritään ylläpitämään ja luomaan suhteita muihin harrastajatahoihin, kotitarveviljelijöihin sekä alan tutkijoihin. Voidaan tehdä kansainvälisiä, kaikkien osapuolten tavoitteita edistäviä yhteistyöprojekteja ja etsiä niihin uusia rahoitusmahdollisuuksia.

1.9. Kirjavälitys

Jatketaan omaprofiilista kirjavälitystä. Kerrotaan lehdessä kiinnostavista, toimistossa myynnissä olevista kirjoista. Vanhojen alan kirjojen antikvariaattitoiminta on aloitettu. Mahdollisesti järjestetään myös puutarhakirjojen kirpputori joko taimipäivien yhteydessä tai muuten. Dendrologian seuran kirjoja voidaan ottaa myös välitettäväksi Maatiaisien kirjavälityksessä. Etsitään vapaaehtoista henkilöä kirjavälitystoimintaa hoitamaan.

2. TAPAHTUMAT 2015

TAMMIKUUSSA

- ❖ luento: yliagronomi Berthalan Galambosi: Erikoisempien yrttien viljely ja käyttö 22.01.2015 kello 18.00

HELMIKUUSSA

- ❖ luento
- ❖ Uusi siemenluettelo ilmestyy viikolla 8

MAALISKUUSSA

- ❖ 26-29.3.2015 Kevätpuutarha messut Helsingissä, johon Maatiainen osallistuu.

HUHTIKUUSSA

- ❖ Tampereen puutarhamessut 17-19.4.2015, joihin osallistumisesta päätetään myöhemmin
- ❖ 5. Lahden pihapiiri -messut 24-26.4.2015: teemoina pihasuunnittelu, viherrakentaminen, pihajuhlat ja kesäkeittiö. Maatiainen voisi pitää puheenvuorot: esim. aiheesta: Älä lähetä perinteistä puutarhaasi maankaatopaikalle!!! (Ervola: 040-82 41273)
- ❖ Perunaharrastaja Pekka Lehto kertoo perunanviljelystä ja erilaisten perunoiden makuominaisuuksista
- ❖ Maatiaisen kevätkokous

TOUKOKUUSSA

- ❖ Seurasaaren perinnekasvimaan toukotyöt
- ❖ järjestetään Maatiaisen kevättaimipäivä.
- ❖ taimienvaihtopäivä Lopella 10-17.

KESÄKUUSSA

- ❖ Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan siemenmyynti- ja pieniin messutapahtumiin.
- ❖ Seurasaaren kasvimaan hoitohommia

HEINÄKUUSSA JA ELOKUUSSA

- ❖ Lomaillaan ja matkustellaan
- ❖ Seurasaaren kasvimaan hoitohommia

SYYSKUUSSA

- ❖ Syystaimipäivä

- ❖ Kekri Seurasaarella ja perinnekasvimaan sadonkorjuu
- ❖ suunnataan siemenkurssin ja puutarhakävelyjen innoittamana siemenkävelyretki Maatiaisen jäsenen puutarhaan, jossa on lähellä luonnonalueita tai aihtoehtoisesti siirtolapuutarha-alueelle.
- ❖ Perunoiden ja hunajan maistamistilaisuus syksyllä 2015: yhdessä mehiläistuottajajäsenen Merja Riitta Laurilan kanssa

LOKAKUUSSA

- ❖ Siemenkurssi tai siementalkoot ja siemenkävely

MARRASKUUSSA

- ❖ pidetään puutarha-aiheinen luento
- ❖ Yhdistyksen syyskokous

JOULUKUUKSI

- ❖ Koristetaan suomalainen joulukuusi
- ❖ keksitään jotain oikein kotoisaa.

3. MATKAT 2015

Matkoilla pyritään lisäämään maatiaseläinten, maatiaiskasvien ja perinnemaisemien harrastajien keskinäisiä yhteyksiä niin kotimaassa kuin kansainvälisesti sisällyttämällä matkoihin elementtejä maatiaselämästä maailmasta sekä vierailuja alan tapahtumiin.

- järjestetään marras-joulukuussa matkojen ideointi-ilta

4. JÄSENREKISTERIN YLLÄPITO JA JÄSENHANKINTA

Yhdistyksen jäsenmäärä on kehittynyt vakaasti ja on noin 2000:n paikkeilla. Jäsenrekisteriä hoitaa toiminnanjohtaja Maija Manninen. Kehitetään jäsenetuja: esimerkiksi alennuksia puutarhaliikkeissä. Tehostetaan jäsenmaksujen perintää. Hallitus seuraa jäsenmaksujen kertymää.

Uusia jäseniä hankitaan aktiivisesti. Järjestetään jäsenhankintakilpailu. Tehdään ainakin yhdestä lehdestä jäsenhankinnan kampanjanumero uusien jäsenten tavoittamiseksi. Markkinoidaan lehteä ja jäsenyyttä luomuviljelijöille ja muille kiinnostuneille tahoille.

Yhteistyötä *Omakotiliiton* kanssa jatketaan, ja yritetään saada artikkeli maatiaisista *Pellervo*-lehteen ja *Martta*-lehteen. Mainostetaan yhdistystä sen toimintaan läheisesti liittyvissä lehdissä kirjoittamalla niihin artikkeleita.

Muistutetaan jäseneduista ja jäsenkortista sekä niiden tuomista jäseneduista kuten alennuksista puutarhalehdistä ja taimistoilta.

5. TALOUS JA HALLINTO

5.1. Hallitus, taloushallinto ja muut toimijat

Hallitus kokoontuu tarpeen mukaan, *mutta vähintään 6 kertaa vuodessa*, ja vastaa toimintasuunnitelman toteuttamisesta, yhdistyksen sääntömääräisten tehtävien hoitamisesta ja yhdistyksen taloudesta. Kirjanpidosta vastaa Reilu Hallinto Oy. Toimintavuonna on tarkoitus uudistaa Maatiaisen säännöt tai viedä sääntöuudistusprosessia eteenpäin.

5.2. Talous

Yhdistyksen taloudellinen tilanne on tiukka, mutta vakaa. Hallitus seuraa taloutta säännöllisesti. Maatiaisella on käytössään pankkitili Aktia pankissa sekä Suupohjan osuuspankissa.

Yhdistyksen tavoitteiden saavuttamiseksi toiminta- tai hankeavustusta voidaan hakea esimerkiksi Maa- ja metsätalousministeriöltä ja/tai ympäristöministeriöstä. Yksittäisiin koulutustilaisuuksiin haetaan tukea mm. Maaseudun Sivistysliitosta. Mainostetaan mahdollisuutta lahjoittaa varoja toiminnan tukemiseksi.

Yhdistyksen toiminta perustuu pääasiassa jäsenmaksutuloihin, joista suurinta osaa tarvitaan tiedotustoiminnan ja toimiston sekä jäsenrekisterinpidon ja muiden jäsenoimintakulujen peittämiseen. Muu varsinainen toiminta perustuu pääasiassa vapaaehtoistyöhön ja osallistujilta perittäviin maksuihin.